

Program for nordisk næringsssamarbeid 2012

I forbindelse med at Norge har formannskapet i Nordisk Ministerråd i et år fra 1. januar 2012, vil Norge også lede næringsssamarbeidet i Embetsmannskomiteen for næring, energi og regionalpolitikk.

Nordisk samarbeidsprogram for innovasjon og næringspolitikk 2011-2013 med seks fjørtårsprosjekt utgjør rammen for det norske formannskapet på næringsfeltet. Grønn vekst og velferd er den overordnede målsetningen for dette samarbeidet. Norge leder fjørtårsprosjektet om innovasjon gjennom offentlige innkjøp i helsesektoren og har i forbindelse med formannskapsåret ansvaret for KreaNord og den nordiske Plattformen for CSR. Arbeidet med grensehindre videreføres og bedrifters samfunnsansvar, herunder likestilling i næringslivet, er et tema som løftes frem i formannskapsåret.

I tillegg til aktiviteter knyttet til de forskjellige fjørtårsprosjektene, vil det bli avholdt 4-5 møter i embetsmannskomiteen for næring og arrangert et Ministermøte høsten 2012. Det vil også arrangeres en formannskapskonferanse i samarbeid med Nordisk Innovasjon.

1. Program for det norske formannskapet i NMR 2012

Programmet for nordisk næringsssamarbeid er forankret i det norske formannskapsprogrammet som har tittelen "Velferdsstaten i et nordisk perspektiv". Programmet, som er utarbeidet av Utenriksdepartementet i samarbeid med øvrige departement, har bred velferdspolitisk tilnærming og er delt i tre tematiske deler: (1) Arbeid og bærekraftig velferd, (2) Grønn vekst, kunnskap og innovasjon, samt (3) Nordisk samhörighet.

2. Innsatsområder for nordisk næringsssamarbeid

Nordisk samarbeidsprogram for innovasjon og næringspolitikk 2011-2013 ble vedtatt av de nordiske næringsministrene i 2010. Bakgrunnen er de store samfunnsmessige utfordringer knyttet til klima, demografi og globalisering som de nordiske landene står overfor, og målet er at Norden skal bli ledende innen grønn vekst og velferd. Innsatsen er rettet mot områdene innovasjon, entreprenørskap, grønn vekst og velferd, hovedsakelig gjennom seks fjørtårsprosjekt.

Samarbeidsprogrammet, som generelt er i tråd med prioriteringer i norsk innovasjonspolitikk, vil utgjøre rammen for det nordiske næringsssamarbeidet under det norske

formannskapet. For å bidra til kontinuitet, vil aktivitetene i første rekke være knyttet til videreføring av fyrtårnprosjektene.

Innsatsområde 1 - Innovasjon

Samarbeid på innovasjonsfeltet skal bidra til at nordiske rammebetingelser for innovasjon blir blant de beste i verden og at man klarer å skape et effektivt samspill mellom de nasjonale innovasjonssystemene. Brukerdreven innovasjon er stikkord for grønn vekst og velferd, sammen med kreative næringer, opplevelsesøkonomi og CSR.

- ***Fyrtårnsprosjekt – Nordisk Innovasjonsforum (ansvar Island)***

Et nordisk forum ble etablert i 2011 for å sette dagsorden for utvikling av innovasjon innen grønn vekst og velferd. Representanter fra næringsliv, forskning og utdanning deltar i forumet som har i oppdrag å utarbeide forslag til initiativ som kan styrke innovasjon i Norden. Innsatsen skal blant annet bygge på anbefalingen i Nordic Innovation Monitor og Forskningsprogrammet for brukerdreven innovasjon.

I formannskapsåret skal analyser og forslag til innovasjon innen grønn vekst og velferd presenteres for ministrene.

- ***Fyrtårnsprosjekt – Felles nordisk CSR-strategi (ansvar Danmark)***

Ministrene besluttet i 2010 å utarbeide en felles nordisk strategi for bedrifters samfunnsansvar (CSR – Corporate Social Responsibility) som skal sette et overordnet strategisk rammeverk for CSR-arbeidet under NMR for perioden 2012-2015.

Bakgrunnen er økende internasjonal enighet om at dersom bedrifter skal være konkurransedyktige på lengre sikt, kreves en strategisk tilnærming til CSR. Formålet er å fremme ansvarlig vekst i Norden, samt styrking av Nordens omdømme og konkurransevne i Europa og globalt. Den norske regjeringens arbeid med CSR er forankret i Stortingsmelding om bedrifters samfunnsansvar, og i Eierskapsmeldingen. I 2012 skal CSR-strategien lanseres og det tas sikte på videreføring av samarbeidet i form av en nordisk CSR-plattform. I forbindelse med formannskapet vil Norge lede arbeidet innen plattformen, og samarbeidet mellom de nordiske kontaktpunktene for OECDs retningslinjer igangsettes. Videre skal CSR-strategien profileres og debatteres i relevante fora og konferanser.

Innsatsområde 2 - Entreprenørskap

- ***Fyrtårnsprosjekt – Vitenskapssenter for entreprenørskap (ansvar Finland)***

Dersom Norden skal bli ledende på innovasjon, må entreprenørskap stå sentralt i det nordiske samarbeidet. På den bakgrunn er et nordisk senter for entreprenørskap under etablering. Sentret skal være tverrfaglig og ha særlig fokus på entreprenørskap i utdanningen, samt vekstentreprenørskap. Det skal legges til rette for samarbeid mellom institusjoner som arbeider med utdanning i entreprenørskap. Formålet er gjensidig læring samt utvikling av undervisningsforløp- og materiale, i tillegg til effektmåling og kartlegging. Finansiering kom på plass i 2011 og i løpet av formannskapsåret skal sentret etableres og de første analysene foreligge.

Innsatsområde 3 - Grønn vekst

De nordiske regjeringene samarbeider om å gjøre Norden til en økonomi der grønne løsninger bidrar til å møte miljø- og klimautfordringer og samtidig skaper arbeidsplasser innen grønne næringer. Norden har gode forutsetninger for å utnytte dette vekstpotensialet. Innovasjonsaspektet står sentralt i profilering av regionen og bl.a. byggebransjen har stort innovasjonspotensial.

- ***Fyrtårsprosjekt – Fellesnordisk program for klimavennlig bygging - NordicBuilt (ansvar Danmark)***

Prosjektet NordicBuilt, som skal bidra til grønn vekst og velferd gjennom bærekraftig og klimavennlig bygging, er primært rettet mot eksisterende bygningsmasse.

Prosjektet ble iverksatt som en videreføring av tidligere arbeid med klimavennlig bygging. Hensikten er å gjøre den nordiske byggesektoren førende innen levering av klimavennlige løsninger i Europa. De nordiske næringsministrene uttrykte nylig sin støtte til den strategiske målsetningen for programmet og i løpet av det norske formannskapet skal det innenfor prosjektet arbeides med å finne nasjonal medfinansiering og utarbeides et manifest for NordicBuilt.

- ***Fyrtårsprosjekt – Felles markedsføringsinnsats av innovative virksomheter (ansvar Sverige)***

Prosjektet skal legge til rette for en fellesnordisk markedsføring av grønn teknologi.

Dette ses på som nødvendig for at små og mellomstore bedrifter skal tiltrekke seg flere utenlandske investorer. Prosjektet bygger blant annet på erfaringene fra samarbeidet omkring EXPO Shanghai og Nordic Energy Solutions. I løpet av 2012 skal finansiering tilrettelegges og konkrete aktiviteter defineres.

Innsatsområde 4 - Velferd

Demografiske endringer og mangel på arbeidskraft gjør at offentlig sektor i de nordiske land står overfor store utfordringer på helse- og velferdsområdet med et akutt behov for innovative løsninger. Innovasjon innen helsesektoren i Norden kan styrkes gjennom økt samarbeid mellom offentlige og private aktører (OPS) og ved brukerdreven innovasjon som metode. OPS i forbindelse med markedsutvikling av velferdsløsninger kan bidra til å skape vekst og arbeid.

- ***Fyrtårsprosjekt – Innovasjon gjennom offentlige innkjøp og regulering (ansvar Norge)***

Prosjektet skal fremme OPS på helse- og omsorgsområdet med utgangspunkt i brukernes behov, utvikle felles metoder og god praksis for OPS, samt vurdere behovet for et fellesnordisk innovasjonsprogram for helsesektoren. Samtidig skal prosjektet sikre at de utviklede produktene har reelt næringsmessig potensial. Stikkord er bedre kunnskapsdeling, kosteffektivisering og et bedre tilbud. Prosjektsamarbeidet er forankret i forskjellige nasjonale meldinger og strategier. I løpet av 2012 skal to pilotprosjekter per land lanseres.

3. Øvrige satsingsområder

- ***Grensehindre***

Grenseoverskridende handel er viktig for verdiskaping, innovasjon, konkurranse og nye arbeidsplasser. Unødvendige grensehindre innebærer store kostnader for bedriftene. En stor del av de nordiske landenes eksport går til de andre nordiske landene, og det er viktig at nordiske bedrifter kan anse hele regionen som sitt hjemmeområde.

Arbeidet med å bygge ned grensehindre for næringsvirksomhet vil bli videreført. Å bygge ned grensehindre i Norden er et felles mål både med tanke på å bygge ned handelshindre og å skape et velfungerende arbeidsmarked. Det er viktig å forebygge nye grensehindre ved for eksempel implementering av EU/EØS-regelverk. Samarbeid om utarbeidelse og implementering av regelverk og standarder står sentralt. Arbeidet med nedbygging av grensehindre innen el-feltet (yrkeskvalifikasjoner) og byggenæringen videreføres i 2012. Det samme gjelder innsatsen for å sikre best mulig handel med tjenester over landegrensene.

I løpet av formannskapet skal det legges frem en rapport om handelshindre for næringslivet i Norden.

- ***KreaNord***

Kulturelle og kreative næringer har stor innovasjonskraft, økonomisk potensial og smitteeffekt på andre næringer. På denne bakgrunnen har Norge og øvrige nordisk land gjennomført nasjonale satsninger for å fremme disse næringene.

KreaNord, som fungerer som en plattform for erfaringsutveksling, ble opprettet i 2008 for å profilere Norden som en spydspissregion innen kreativ økonomi og bidra til å styrke de nordiske kreative næringers konkurransevne globalt. De nordiske ministrene har besluttet at KreaNord skal videreføres etter mandatets utløp og styret har fått mandat til å utarbeide forslag til budsjett og struktur for KreaNord etter 2012.

I forbindelse med at regjeringen legger fram en ny handlingsplan for kultur og næring i løpet av 2012, som også omhandler eksportnæring, skal det arrangeres innspillskonferanser, eksempelvis i tilknytning til By:Larm. I forbindelse med formannskapet i NMR, leder Norge også KreaNord i 2012, og det kan være aktuelt å knytte an mot slike arrangement og tilføre en nordisk dimensjon.

- ***Nordisk innovasjonsfond***

I 2005 besluttet næringsministrene at utviklingen av et velfungerende venturekapitalmarked skulle være et prioritert område i det nordiske nærings- og innovasjonspolitiske samarbeidsprogrammet. Arbeidet koordineres av Nordisk innovasjon, i samarbeid med Nordisk Ministerråd. Nordisk innovasjon har i samarbeid med European Investment Fund (EIF) utarbeidet et forstudium og lagt frem et konkret forslag som er presentert for de nordiske næringsministrene. Her foreslås det opprettelse av et Nordisk Fond hvor EIF blir forvaltere av et fond-i-fond rettet mot Norden. Fondets størrelse skal være

på omlag 2 mrd. NOK, hvorav EIF går inn med 50 pst. Landene skal fatte endelig beslutning om deltakelse i løpet av mars 2012.

- ***Oppdrag fra statsministrene – grønn vekst***

Grønn vekst er et sentralt tema innenfor nordisk samarbeid. På oppdrag fra statsministrene har en arbeidsgruppe utarbeidet en rapport om grønn vekst med anbefalinger og initiativ. I forbindelse med lanseringen av rapporten, sendte de nordiske ministrene for næring, energi og regionalpolitikk et felles brev til statsministrene, der de uttrykte støtte til arbeidet, og vilje til eventuell oppfølging. Dette vil bli fulgt opp på passende måte i løpet av 2012.

- ***Medarbeiderdrevet innovasjon***

Det norske formannskapet ønsker å rette søkelyset mot medarbeiderdrevet innovasjon, og inkludere denne dimensjonen i det nordiske nærings samarbeidet. I den forbindelse kan det være aktuelt å ta utgangspunkt i et samarbeidsprosjekt mellom LO, NHO og Nærings- og handelsdepartementet som resulterte i en håndbok og en kunnskapsstatus om medarbeiderdrevet innovasjon. Ulike aktiviteter kan vurderes, for eksempel en samling av nordiske eksperter på innovasjon som kan diskutere erfaringer med medarbeiderdrevet innovasjon i de ulike landene.

4. Aktiviteter under norsk formannskap

Det vil bli avholdt seminarer, konferanser og møter i forbindelse med gjennomføringen av fyrtårnsprosjektene og det øvrige arbeidet innenfor det nordiske nærings samarbeidet. Det vil arrangeres en formannskapskonferanse i samarbeid med Nordisk innovasjon. Det vil bli holdt 4-5 møter i embetsmannskomiteen for næring for å koordinere aktivitetene og for å forberede årets Ministermøte.

Ministermøte 2012

Ministermøtet for næring vil arrangeres i Oslo høsten 2012, mest sannsynlig rygg-i-rygg med Ministerrådet for regionalpolitikk. Et mulig tema er CSR knyttet til offentlig eierskap og likestilling i næringslivet. Endelig dagsorden og tematikk vil utformes i samarbeid med sekretariatet og de andre landene.

Formannskapskonferanse

Det vil bli arrangert en formannskapskonferanse i samarbeid med Nordisk innovasjon der tema vil være CSR og innovasjon. Konferansen vil bli avviklet høsten 2012, eventuelt i forbindelse med ministerrådsmøtet.